спільність давала лиш хиби, які усунути було задачею розуму. Ходило о винахід нової, досконалійшої системи суспільного ладу, котру треба було вщіпити в суспільність при помочи пропаґанди, а по змозі при помочи приміру. Отсі нові социяльні системи були з гори засуджені на утопійність; чим дальше йшли вони в своїх подробицях, тим більше мусіли переходити в чисту фантастичність.

Зазначивши се, не задержимо ся ні хвилини на сій фантастичній стороні, яка тепер зовсім належить, до минувшости. Можемо се спокійно лишити літературним дрібним торговцям, святочно вертіти ся коло тих фантастичностий, які тепер можуть лише бавити нас, і голосити про висшість своєї фільософії над тими "безумствами". Нас радше тішать ґеніяльні думки і погляди, які проривають ся всюди крізь фантастичну заслону, а яких не видять ті філістри.

(Продовжене в слідуючім числі).

Іван Франко.

Казка про Добробит.

Був собі колись Добробит. Не знаю чи хто з вас особисто затямив його, тож мушу описати вам отсе його так як, мені описував небіжчик моеї баби тітчаний стрик.

Старий Добробит, то була особа наскрізь неморальна. Головна його засада була: як есть, то шелесть! А що з роду був він Добробит, то все було в него чим шелестіти. Любив він попоїсти — ховай Боже! — і животину носив перед собою таку, що всі коліна видів тільки в сні в благословенних споминах своеї молодости. А що пива, меду і всякого напитку також за пліт не виливав, се навіть не увійшло уваги старого преподобного Нестора літописця, котрий і приписав ему ноту: "Руси же есть веселіе пити".

Що був лінивий, се розуміе ся само собою; куди, бач, з таким животом та з пяною головою до праці нагинати ся! Тай пощо ему мучити ся, коли він був собі Добробит і ему мабуть той із очерету гроший доносив! Але за те до бійки, до лайки і любощів кров у него була страх горяча, а про його гордість вже й говорити не буду. Одним словом, як есть сім гріхів головних, так усі вони немов би приписані були на його червонім, одутім лиці, в его невеличких, товщем запливших оченятах.

Ходить було ота помана по нашім краю, наприндить ся і через губи не плюне, а тілько знай сопе і де тілько поверне ся, всюди жита, пшениці, трави в хлопа, всюди ліси темні та безмежні, ріки та стави повні риби — одним словом — добробит. А він ходить собі та все сьпіває на ціле горло:

Де есть руска вітчина?
Де пшениці, ячмена,
І де жита есть досить,
Куди голод не гостить.
Ой на на! Ой на на!
Ой там руска вітчина!

Давно говорили йому панотчик:

— Ей, небоже! Покай ся, поправ ся, бо то не добром пахне!

Але він і ухом у той бік не веде!

— Що мені! — каже. Я прецінь Добробит! Скорше мене зо сьвіта зведуть, ніж би я мав свою натуру змінити!

— А ти думаеш, що не зведуть?

— Ну, нехай пробують! — кричить Добробит. — Хто посьміе! Адже се не добром пахне, се кримінал!

— А от побачиш! Найдуть ся такі, що посьміють і нічого за те їм не буде.

— Е, каже Добробит, — вовка бояти ся, тай у ліс не йти! Певна річ, що всі ми помремо і до чорта в губу підемо, але хтоби собі тим голову сушив! Що було — бачили, що буде того не знають люде і ви панове не знаете. А ось ліпше нуко випиймо по добрій повній та затягнім, щоб аж гори лунали:

Я ніколи не згину,
Бо веселю родину:
Ой ну ну! Ой ну ну!
Бо веселю родину!

Отак гукав собі наш Добробит і гадки не мав. Аж бух! Одного дня ні сіло ні впало прийшов "ферделюнок" від пана Гопмана: завтра на осьму годину рано такий а такий Добробит мае ставити ся в канцелярії!

Перший раз від роду у нашого Добробита забігали мурашки поза плечима. Чого тільки може хотіти від мене пан Гопман? Адже податки я всі заплатив, у праві ні з ким не стою, "штрофу" ніякого на мні нема, а так, знайомим! Та що діяти, коли наказ, то треба йти.

ти ся з паном Гопманом не маю охоти. Бог з

На другий день раненько казав Добробит запрягти коні тай поіхав ставити ся до пана Гопмана.

— Слава Ісусу Христу! — сказав він чемно, входячи до канцелярії.

— А чін топри, чін топри! — сказав пан Гопман. — А що ви за една, кльопа, чого вам трепа?

— Та я, прошу пана Добробит. Пан мене чогось кликали. Ось і ферделюнок.

—Ага, ага, то ви Топропит. Топре, топре, пане Топробит, сітайте! Маемо тещо на вас поговорити.

— На мене?

— Ну, на вас, за вас, все отно. Скажіть мені, пане Топропит, я чула, що у вас е шпіхлір громацкий?

— Та е.

— А моха там на той шпіхлір спіша?

— Та е жита тисяча корців, пшениці щось зо пятьсот, а вівса бачу буде до пятнайцятьсот.

— Хо, хо, хо! То топре! То туше топре! Нам акурат стілько трепа.

— Вам, пане Гопман?

— Ні, не мені самому! Пан старший від війська пише, що ему трепа. Так ви, пане Топропит, посволите, що ми сопі то спіша саперемо?

— Ба... ба... а то яким правом? — пробовкнув зачудований Добробит.

— Ну, ну ну! Не тумайте, що ми сатармо! Ні, ми не такі люте. Ми вам тамо таку оплікацию, росуміете?

— Яку оплікацию?

— То такий папір, що його мошете сховати.

— А можна его їсти, як хліба не стане?

— Ах, клюпа ви клюпа, пане Топропит! Ха! ха! ха! їсти! Вам лиш апи їсти! А знаете ви, Топропит, що то е фатерлянд?

— Ні, пане, не знаю.

— Ой, ой, ой, закричав пан Гопман, ухопив себе за голову і почав скакати по канцелярії. Добробит думав, що пана раптом зуб заболів, а то пан Гопман дивував ся, що Добробит не знае про "фатерлянд."

— Ну, слухайте, пане Топропит, — сказав пан Гопман, вийойкавши ся троха — не путьте сьмішна! "Фатерлянд", то е військо, старші, і я! Тля того "фатерлянд" кошта кльопа повинна віттати все, що мае, і то ще са мало путе.

— Ба, пане Гопман, а як я сам з голоду згину?

—Кльопа, кльопа! Апи "фатерлянд" сдоров був, а кльопа все пусте! Не схинеш! А ті оплікації, про котрі й топі касав, вони путуть топі носити проценти.

— Я пане, процентів не хочу.

— Не хочеш? то ще ліпше. Я то сарас сапишу то протоколь. А по спіше я сарас пішлю, щопи сапрали.

— Ні, пане, я не пристаю на то. Ануж у мене не зародить, що я тоді буду робити?

— Е, не сародить! Тілько працюй топре то сародить. А я чула, пане Топропит, що ти туше лінива, ропити не хочеш! Слухай непоше, апи я пільше се таке не чула!

— А вам, пане, яке до того діло? — огризнув ся Добробит, котрому нарешті за богато стало тої науки. Аджеж я до вас не йду хліба просити, а ось ви до мене прийшли!

— Що? як? ти так то мене сьмієш палакати? — крикнув пан Гопман. — Ей, амстінер! Bank heraus! Вліпіть йому!

Ще наш Добробит не оглянув ся, а вже лавка в сінях стояла готова і ціла юрба гайдуків ухопила його і вліпила йому так, як ему ще з роду ніхто не вліпив. Потім вивели його на ново перед пана Гопмана.

— Пане, почав було Добробит, яким се правом ви.—

Але пан Гопман перебив его:

—Мовчи, кльопа, і не каши нікому. Ось мое право!

І він лиснув рукою по великій, у свинячу шкіру оправленій книзі.

—Вмієш читати?

—Ні, пане, не вмію.

—Ну, то мовчи! Ось тут мое право, параґраф емеремерем! А тепер скаши мені, пане Топропит е в тепе хроші?

Та щось троха е.

—Що то значить: троха? Ти каши просто, кілько е?

—Та буде там з десять тисяч.

—У, тесять тисяч! І на що топі, кльопа, стілько грошей? Що ти з ними ропиш?

—Положив у скриню тай лежать. Їсти не просять, а так про чорну годину, пане най ся не пригаджае.

—А що, чи я не касала? радісно крикнув пан Гопман. Де кльопа снае що з хрішми ропити! А фатерлянд потрепуе хроші, похато хроші! Не пій ся, пане Топропит, вона топі не пропате, а дістанеш оплікацію.

—Щезайте ви, пане, зі своїми оплікаціями! скрикнув Добробит, сам себе не тямячи зі злости

—Що? як? Ти мені сьмієш? запінив ся пан Гопман. Амстердінер, вліпіть ему!

Куди, куди смирнійший став наш Добробит після того, як ему другий раз вліпили. Побачив неборака, що з паном Гопманом таки не жарти.

— Переш оплікації, кльопа? крикнув ему Гопман.

—Та беру прошу пана.

—Ну, так пуло срасу ховорити! А слухай ти кльопа! Я чула, що в тепе коні е топрі.

—Та е, прошу пана.

—Похато?

—Десять пар.

—Тесять пар! Чи ти стуріла? Нащо топі стілько?

—Та так, пане, свого хованя. Продати лучить ся, то продам, а ні, то нехай ховають ся.

—Слухай, пане Топропит, фатерлянд потрепуе коней на війну. Топі тві пари тосить, а на решту тамо топі квіт.

—Що мені з того квіта?

—Сховай! Колись у касі путуть са похато хроші, то тістанеш саплату. А коні я скашу сапрати.

Добробит у потилицю почухав ся і нічого не сказав.

—Слухай, пане Топропит, говорив далі пан Гопман—похато ти маеш крунту?

—Та богато не богато, а так, стілько, що для мене вистарчить.

— Кльопа кльопа, я не того питаю, але скілько морків?

— Як посаджу морков, то й морков родить ся, сказав Добробит.

—Ой, ой, ой! закричав знов пан Гопман мов на зуб. Що то за кльопа кльопа! Вона навіть не снае, що то морк. А як ше ти поле міряла?

—Ми пане на прути.

—А много прута маеш?

—Та буде щось зо сто.

—Ну, нікс травс не путе. Я кашу переміряти. Того топі са много. Тосить топі тваця. А решту вітпишемо тля мохо прата фон Дравсен.

Добробит тілько очи витріщив.

—А слухай но ти! А мохо ти платиш потатка?

—Ой,пане, много, по десять дутків з прута поля.

—Ха! ха! ха! І то насивае ся мохо? Ха, ха, ха! Віт нині с морка путеш платила по пять сріплом, розумієш!

—Ні, не розумію.

—Ну, то як сопі хочеш. Се ти швитко сросумієш. А те ти пасеш худопа?

—Та в лісі.

—А чия то ліс?

— Та божий.

—Що? як? Поший?

—Ну, так. Пан каже, що то его, а хлопи кажуть, що їх. А я одно кажу: ані пан его не садив, ні хлоп, значить: божий. А вживати вживаемо.

В лісі хутопа пасти не вільно! Ліс панський! Ось патент! крикнув пан Гопман.

—А кудиж я з худобою подію ся, коли й поля уриваете?

—Тівай ся, кути хочеш! Хоч поріш, хоч у стай ні терши, а в лісі пасти не вільно, крикнув Гопман.

—Ні, пане! крикнув і собіж Добробит, чуючи, що в нутрі у него немов щось обриває ся. Зо мною вже робіть що хочете, але за худобою я обстану і непопущу. То не може бути! То загибіль!

—Мовчи кльопа і йти то тома! тупнув ногою Гопман.

—Ні, пане, не буду мовчати і не вступлю ся від си, Той патент мусить бути скасований!

—Що? як? Ти сьмієш? Амстердінер вліпіть ему!

—Ліпіть кілько хочете— кричав Добробит— хоч на смерть убийте, але я свого не попущу ся.

—Вліпіть і сапріть! —сказав пан Гопман і пішов до дому обідати. — Pfui, wie man sich mit diesen tummen Bauer herumplagen muss! зітхнув він вийшовши з урядового будинку.

Добробит дістав що дістав у те місце, відкіля ноги ростуть, а в додатку просидів в арешті з пів року, доки пан Гопман не пригадав собі его і казав випустити. Насунув кучму на очи і не озираючись пішов до дому.

Дома він застав такі порядки, що й своїх чотирох стін не пізнав.

Що стало ся з ним дальше, про те історія мовчить. Чи він умер, чи переродив ся, сего годі зміркувати. На всякий спосіб той Добробит, який сьогодні живе між нами і який усім нам добре відомий, зовсім не подібний до тамтого старого. Наш Добробит тихий, смирний, працьовитий, ощадний, моральний до остатної нитки, одним словом — чисте противеньство старому. А головно, наш Добробит дійствуе з уповажнення і за потвердженем з гори. Кілька разів бачилось уже навіть, що ось-ось буде по нім, але завсігди в саму пору виходило розпоряджене: добробит мае бути! І справді Богу дякувати, маемо его й до нині. Давньої грішної вдачі не лишило ся в нім ані сліду. Хиба тільки крізь сон часом промурмоче, тай то на жалібну нуту, першу стрічку пісеньки:

Де есть руська вітчина?

Дальші стрічки він забув, хоч у лоб ему стріль.

НАЙМИТ.

Весна не забавилась прийти. Пригрівало сонечко, обсохла земля, потягло орача в поле.

Подавсь і я за плугом на чужу ниву.

Побіч мене на своїй фармі орав співаючи молодий фармерський хлопець.

Мені в ту хвилину на душі було так легко дивлячись на широкий простір чужого лану. Чорна ріля рівно клалась скиба за скибою зпід вперве пущеного в землю плуга. Молоді коники тягнуть щиро, не лінуючись.

Я обчищував истиком леміш та щиро налягаючи йшов за плугом.

Я упивав ся весняним, так сьвіжим і дорогим для всього повітрем і тим запахом чорної вогкої землі, що здававсь мені дорозшим понад все.

Любив і я колись ту сьвяту землю, як бжола цьвіти, та на жаль не довелось для неї посьвятити своїх молодих сил працюючи коло землі, яка годуе і утримуе на своїй сильній спині все живе, що лиш творить природа. Пішли мої сили марно, бо не мав щастя в тій праці, яка дае користь для усіх. Я працював, як і другі, під гнетом чужого добра, на яке гірко працюють тисячі робітників, а користае лише одна нена ситна людина.

Вертаюсь кілька літ назад. Пригадую ті часи, мов сон молодости. Я не міг зрозуміти, що другі говорили: — "годуемо своїм трудом лютого ворога!" Доперва тепер зрозумів, і то так твердо, що ніяка сила не зможе одірвати тої сьвятої правди від моеї слабої душі.

Д. Охрим.

—o—

ПРЕСОВИЙ ФОНД "Р. Н."

Гемілтон. Онт.

Отсим повідомляю всіх товаришів, що 9 цьвітня відбув ся в Гемілтоні в S. O. Hall баль безпартійних осіб, на котрім було і наших 4-ох товаришів, які вспіли зібрати з буфету $10.72 на „Роб. Народ", що й разом з сим листом засилаю до редакції.

Помимо того, що всі ми повинні старатись збирати датки на наш орган "Р. Нар." де тільки е до сего нагода, то деякі наші товариші дивлять ся боком на нас, за те, що ми пішли на забаву безпартійних осіб без товариського дозволу. Я думаю, що в сім нема нічого злого, а жалко нам тільки, що наші товариші безпотрібно на нас хмарять ся. Я заявляю, що ми й на далі будемо стояти кріпко на партійнім становиску, і збирати мемо датки на "Роб. Народ" де тільки буде можливо, як на всяких партійних і безпартійних балях, вічах, хрестинах, ве сілях і т. п. хотяйби воно навіть мало скінчитись усуненем нас з гемілтонського відділу.

З партійним привітом,

Ст. Кавуля
Д. Король
І. Пригор
Н. А. Дутка.

—o—

МОЖЕТЕ КУПИТИ ДУЖЕ ТАНО ДОБРИЙ ЛОТ В BREDENBURY, SASK.

Один російський товариш, що відїздить до Росії хоче сейчас продати свій лот в Bredenbury, Sask., за дуже тану ціну. Число лота 3, блок 15, між Second Ave. і Palmer St. Місточко перетинае Сі-пі-ярська зелізна дорога.

Хтоби бажав його купити нехай напише сейчас до "Робочого Народа", бо згаданий товариш хоче відїхати якнайскорше.

Пишіть:
Robotchyj Narod
Box 3658, Sta. B. Winnipeg, Man.

—o—

ЧИТАЙТЕ, ПРО ВЕЛИКУ і СУМНУ НОВІСТЬ: ПРО УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД В ГАЛИЧИНІ! — АВСТРІЯ ЗРАДИЛА ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ!
Бібліотека "Новий Сьвіт" випустила з друку книжочку п. з.

"Відокремлене Галичини"

Написав В. Левинський.

Як в 1848 р. так і в теперішній війні Австрія зрадила галицьких Українців. В східній Галичині Австрія вивішала на шибеницях тисячі Українців, а в її тюрмах не бракує і сивоволосих українських старців і маленьких дітий. А чого не могли доконати шибениці і тюрма — доконав перед смертю цісар Франц Йосиф І. Рівночасно з проклямованем польської незалежної держави він заповів і "відокремлене Галичини". Український народ віддав на ласку і неласку польської шляхти. І так-то в нову неволю попав весь наш народ! Ним розпорядились так, як в часах панщини розпоряджував ся пан зі своїм рабом.

В книжочці е описана боротьба українського народа від 1848 р. за що і кільки наш народ проляв крови і кілько то впало жертв в боротьбі за його слушні, сьвяті права і що з ним сталось в теперішній війні? Е також описано, що робили і зробили українські парляментарні посли, високі укр. "політики" і "Українське Корпоративне Підприемство, у Відни".

Замовляйтеж і ширіть сотками при кождій нагоді книжочку "Відокремленя Галичини.

Ціна 12ц. 25 за $2.50. — 100 за $8.00. — 250 за $16.00.

ВИЙШЛА З ДРУКУ
РОБІТНИЧА ЧИТАНКА Ч. II.

Зміст:
Ів. Гилька: "На чужині та в дома"; Гордон Най: "Чому я е революціонером"; А. Бебель: "Міжнародність"; Ів. Франко: "Руїна величі старинного сьвіта". — "Причини землетрясень" і "Коли настане кінець сьвіта".

Ся книжочка містить красні статї і е дуже наукова. Ширіть же її при кождій нагоді.

Ціна 10ц. — 25 за $2.00 — 100 за $6.50.

За обома книжочками пишіть на адресу:
"NOWYJ SWIT"
Box 1051, Montreal, Que. Canada.
Без гроший не висилае ся.

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ, ЧИТАЙТЕ! В сім тижни вийшла нова на 160 сторін з 2 военними мапами і дуже гарними військовими образками книжка під заголовком

З ТЕРЕНІВ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ

Хто хоче довідати ся, як війна вела ся і відбувала ся в краю, в колицях йому добре знаних; хто цікавий на ті всї горя, злидні і муки в краю підчас нападу Москалів і потім, коли Москалів виганяли; вкінци хто цікавий знати, як тепер виглядае в тих околицях в краю, де війна далї ведеть ся нехай прочитае нашу книжку а буде мати про все те докладний образ і поняте. В книжці е також спис побитих, ранених і полонених Русинів-Українців, що були при галицьких і буковинських реґиментах. Неодин знайде в тім списі імя свого кревного або сусїда або знакомого і буде знати, яка доля підчас війни їх постигла. Богато книжок вже не остало ся, тому треба спішити ся з замовленями. Ціна книжки з пересилкою 50 центів. Гроші слати стемпсами або моні-ордером також готівкою в листї на адресу:

Аґентам і Книгарням значний опуст.

SKLAD KNYZOK
P. O. BOX 81, PERTH AMBOY, N.J.

Читайте Одиноку Укр. Соц. Щоденну Ґазету

„РОБІТНИК"

Орган У. Ф. С. П. в Злучених Державах.

Річна передплата в Злучених Державах і Канаді:

На рік $4.00
На півроку 2.75
На чверть року 1.50

"ROBITNYK"
2335 W. 11-th St. Cor. Literary Rd. Cleveland, Ohio.

ЛИШЕ $2.00 ЗА ТЕ

ЩОби научити ся анґлійської мови.

30.000 СЛІВ УКРАЇНСЬКИХ, ПЕРЕТОЛКОВАНИХ НА АНҐЛІЙСЬКІ З ВИМОВОЮ, СЕБТО, ЯК ВИМОВЛЯТИ КОЖДЕ АНҐЛІЙСЬКЕ СЛОВО.

ПОВЕРХ 1.600 СТОРІН на яких містять ся всї ті найпотрібнійші і найбільше уживані слова! — В твердій оправі, грубости два цалї — лише за $2.00.

ЛИШЕ $2.00 за сей ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКО-АНҐЛІЙСЬКИЙ СЛОВАР, що недавно вийшов з друку, якому подібного ще не було і нема в Канадї анї Злуч. Державах. Сотки похвальних листів отримуемо що дня від тих, що покупили від нас словарі і ось один із них містимо: —

ВП. ПАНЕ! —

"Ваш словар отримав-ем і я дуже з него задоволений. Я самий не сподївав ся, що за два доляри можна дістати такий словар, щоб містив так дуже богато слів. Якогоб я слова не задумав так в тім словарі знаходжу. Я тепер що дня учу ся з него за три тижні я більше научив ся по анґлійськи чим за девять років мого побуту в Канадї. В нїм так слова повкладані, що дуже легко учити ся. Кілько я не мав малих тлумаків, але з малих не мож було учити ся добре. — На сім кінчу сей лист і дай Вам Боже многа літ прожити Панове Книгарники, щосьте не жалували труду і гроша на видруковане так цінного дїла яким е сей ВЕЛИКИЙ СЛОВАР".

Остають з глубоким поважанем
Іван Романівський.
Летбрідж, Алта.

Подібні листи отримуемо що дня, а се е доказом, що сей словар відповідае всім бажаням укр.суспільности а головно тим, котрі бажають виучити ся знаменито анґлійської мови.

Висилайте Ваше замовлене до:

RUSKA KNYHARNIA
850 Main St. Winnipeg, Man.

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO